

**VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19**

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 11 februari – 12:00 uur d.d. 12 februari

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 <sup>e</sup> ring)	Wie is betrokken? (2 <sup>e</sup> ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 <sup>e</sup> ring)
<ul style="list-style-type: none"> <li>Nederlanders overleden aan COVID-19</li> <li>Jongeren</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders</li> <li>Schaatsers die mee zouden doen aan het NK</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Algemeen publiek</li> <li>Politici</li> <li>Schrijvers van het manifest voor aandacht voor jongeren</li> </ul>

**Samenvatting**

- Media staan stil bij het NK Marathonschaatsen dat definitief niet doorgaat. Er wordt met grote teleurstelling en enig onbegrip gereageerd op het niet doorgaan van het NK schaatsen, zo kopt De Telegraaf: 'Mokerslag voor marathonrijders'. Volgens het AD is 'het NK niet goed genoeg verkocht'. Schaatsster Roy Boeve stelt dat alle voorbereidingen voor een veilige race al getroffen waren. Men ging er eigenlijk vanuit dat het door zou gaan. Hij wijst naar de Eredivisie die wel doorgaat: "De gemiddelde voetballer gaat gewoon naar de supermarkt. Wij kunnen ons helemaal afsluiten, maar het mag dus niet."
- Ook vandaag weer aandacht voor Nederlanders die het ijs op gaan om te schaatsen, met vooral aandacht voor veilig schaatsen op natuurijs. Uit een rondgang van ANP langs negen ziekenhuizen blijkt namelijk dat zij gisteren veel mensen hebben binnenkregen met letsel door valpartijen. De SEH van het Laurentius Ziekenhuis moest daardoor een korte opnamestop invoeren.
- 'De testsamenleving is vooralsnog een utopie', kopt de Volkskrant op haar voorpagina. Want 'waar blijft toch die testsamenleving?', aldus de Volkskrant. De plannen van VNO-NCW en GroenLinks, die er eind 2020 lagen, hebben nog geen doorgang gevonden. Burgemeester Femke Halsema van Amsterdam roept samen met zeven anderen, waaronder ziekenhuisdirecteur Maurice van den Bosch, op om jongeren voorrang te geven bij testen 'aan de poort'. Volgens hen is de mentale en sociale impact van de lockdown voor jongeren hevig en tast het ook het welzijn van onze samenleving aan. Daarnaast vinden ze dat bij versoepelingen van de maatregelen eerst aan de jongeren moet worden gedacht.
- De voorrang voor mensen met obesitas en het syndroom van Down bij het vaccineren kan rekenen op aandacht in media en op social media. In Nieuwsuur komen twee kwetsbare mensen met een onderliggende ziekte aan het woord die door de aanpassing nu weer verder achterop raken wat betreft vaccineren. Eerst zouden zij eind februari aan de beurt zijn, nu pas in mei. Een van beiden vreest dat het misschien nog langer gaat duren. Bij leder(in) krijgen ze dagelijks telefoontjes van mensen uit deze kwetsbare groep die het niet meer trekken. "Mensen praten over zelfmoord, over burnout en over wat het uitstel van vaccinatie met hen doet. Ze kunnen gewoon niet langer wachten", aldus Ilysa Soffer.
- Een groep huisartsen in Drenthe begint met een studie naar het in een vroeg stadium toedienen van dexamethason (ontstekingsremmer) aan coronapatiënten om ziekenhuisopnames te voorkomen. Uit onderzoek is al gebleken dat gebruik van het medicijn bij coronapatiënten die zuurstof toegediend krijgen of aan de beademing liggen in het ziekenhuis de sterftedans vermindert.

**SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)****Slachtoffers**

- Uitbraak in het **Brunsumse verpleeghuis Emmastaete** van de Britse virusvariant: 21 bewoners en 17 medewerkers testen positief.
- RIVM** meldt het laagste aantal coronapatiënten in het ziekenhuis sinds 14 december 2020, namelijk 1952 mensen.

**Informatiebehoefte***Welke informatievragen leven er bij getroffen?*

- Trouw** stelt vragen over de gevolgen van de mutaties voor de vaccinatiestrategie: Kunnen de vaccins de race met het muterende virus bijhouden?; Wat is er met de groepsimmunitet gebeurd? Het vaccin zou de verspreiding van het virus toch moeten stuiten?; Kunnen we met verbeterde vaccins de race winnen?; Krijgen we in de toekomst, net als bij de griep, ieder jaar een nieuwe prik?
- Op de **corporate kanalen van VWS** ontstond onduidelijkheid over antistoffen onder de Facebookpost waar de vraag werd beantwoord of je je alsnog moest laten vaccineren na een coronabesmetting. Een veelvoorkomende vraag is of men niet getest kan worden op antistoffen, voordat er gevaccineerd wordt. Naar aanleiding van de post ontstaat er twijfel of het vaccin dan wel genoeg antistoffen aanmaakt, en hoe het vaccin dan precies werkt.
- Op de **social mediakanalen van minister De Jonge** veel vragen over de nieuwe voorrangsgroep bij het vaccineren. Men vraagt zich af of zij dan ook tot deze groepen behoren (hartpatiënten/diabeten/astmapatiënten).
- Op de **corporate kanalen van VWS** veel vragen over wanneer welke groep aan de beurt is met vaccineren.
- Op de **social mediakanalen van minister Van Ark** vraagt men waarom het NK op natuurijs niet door mag gaan.

*Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?*

- Een groep huisartsen in Drenthe** begint met een studie naar het in een vroeg stadium toedienen van dexamethason (ontstekingsremmer) aan coronapatiënten om ziekenhuisopnames te voorkomen. Uit onderzoek is al gebleken dat

gebruik van het medicijn bij coronapatiënten die zuurstof toegediend krijgen of aan de beademing liggen in het ziekenhuis de sterftekans vermindert.

- De **Nederlandse Zorgautoriteit (NZA)** meldt van alle ziekenhuizen in Nederland 71% de kritisch planbare zorg weer helemaal kunnen leveren. Vorige week was dit 70%. Bovendien kan 77% van de ziekenhuizen de reguliere planbare zorg weer leveren, terwijl dit vorige week 65% was. Van de operatiekamers is 68% in gebruik, dit was vorige week 65%.
- Uit onderzoek van **Ieder(in)** en de **Patiëntenfederatie** blijkt dat vooral mensen met een extra kwetsbare gezondheid twijfelen of ze gaan stemmen. De voornaamste reden is dat men twijfelt aan de veiligheid van de stembureaus. Verder valt op dat het aantal mensen dat twijfelt of niet gaat stemmen vanaf 70 jaar vermindert (met ruim 50%). Mogelijk wordt dit verklaard door het feit dat poststemmen wel kan voor mensen die 70-plus zijn en daaronder niet. Van de groep onder de 70 is het niet kunnen stemmen per post de grootste reden om niet te stemmen. Om het stemmen veiliger te maken opperen deze mensen om het stemmen per post ook voor hun beschikbaar te maken en om het aantal mensen in het stembureau te beperken.
- **Israëliërs** die gevaccineerd zijn kunnen per 23 februari een pas krijgen die ze toegang geeft tot bijvoorbeeld sportscholen en restaurants. Ook mensen die kunnen aantonen dat ze corona hebben gehad en waarvan wordt verondersteld dat ze (nog) immuun zijn kunnen van de privileges gebruik maken. Door hun telefoonnummer, identiteitsnummer en geboortedatum in een app in te voeren kunnen ze aantonen dat ze aan de eisen voldoen. De informatie wordt dan geverifieerd door het ministerie van gezondheid. Het dragen van een mondkapje en de twee meter afstand houden blijven verplicht. Israëliërs die nog niet zijn gevaccineerd en ook geen corona hebben gehad, kunnen zich laten testen. Met een negatief resultaat mogen zij 72 uur gebruik maken van de 'groene pas'.
- **Bloedbank Sanquin** heeft in januari een stijging gemeten in het percentage bloeddonors met antistoffen tegen het coronavirus. In de eerste maand van het jaar was het landelijk gemiddelde 13,7%.

*Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?*

- Negen ziekenhuizen melden het de afgelopen dagen druk te hebben gehad met schaatsblessures. De meeste ziekenhuizen konden de drukte aan, enkel de **SEH van het Laurentius Ziekenhuis** zag zich genoodzaakt tot een korte opnamestop op de chirurgie/orthopedie afdeling.

**Waarneembaar gedrag (schadebeperking)**

- x

**Betekenisgeving**

*Welke oproepen worden gedaan?*

- **Burgemeester van Amsterdam Femke Halsema**, **directeur OLVG Maurice van de Bos**, **ex-politica Jet Bussemaker**, **professor Hans Boutellier**, **SER-voorzitter Mariëtte Hamer**, **NJR-voorzitter Maurice Knijnenburg** en **hoogleraar pedagogiek Micha de Winter** roepen de overheid op om de maatregelen meer te richten op de maatschappelijke gevolgen van de pandemie voor jongeren. "De mentale en sociale impact van de lockdown is voor jongeren hevig en tast ook het welzijn van onze samenleving aan", staat in het manifest. Bij versoepelingen van de maatregelen moet eerst aan de jongeren worden gedacht. Verder pleiten ze onder meer voor het oprekken van de leeftijdsgrens voor het georganiseerd buitensporten naar 25 jaar en willen ze jongeren met voorrang sneltesten 'aan de poort'. Het manifest is door de groep opgetekend om de stem van de jongeren gewicht te geven.
- **Kinderchirurg Roel Bakx van het Amsterdam UMC** roept op bescherming te dragen tijdens het schaatsen. "De ziekenhuizen hebben het in deze coronatijd al druk genoeg. Door overbelasting moeten we nu al operaties uitstellen. Als daar nieuwe opnamen door schaatsblessures bijkomen, verliezen we nog meer capaciteit."
- **Burgemeester Jack Mikkers van Den Bosch** roept carnavalsvierders op het feest thuis te vieren. "Neem je verantwoordelijkheid en volg de coronamaatregelen", zegt hij op Twitter.

*Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?*

- Volgens **huisarts Geert-Jan van Holten** is de groep mensen met morbide obesitas bij huisartsen niet volledig in beeld. "Op leeftijd en ziektebeeld kunnen we selecteren, maar we hebben als huisartsen lang niet alle patiënten met een BMI van boven de 40 in beeld." Hierdoor 'mist mogelijk een groep de boot', denkt hij. De landelijke publiciteitscampagne komt voor de eerste regio's te laat, vreest Van Holten: "Als ik maandag moet bestellen, wil ik nu weten hoeveel."
- **Huisarts Jan Schaart** reageert namens **Huisartsenzorg Drenthe** op de proef die zij gaan starten met het coronamedicijn: "Huisartsen voelden zich machteloos en vroegen zich af wat hun bijdrage zou kunnen zijn. Dit is een kans om iets te betekenen. We zijn heel hoopvol." De **Nederlandse Huisartsen Genootschap (NHG)**, die tot nu toe het gebruik van dexamethason door huisartsen afraden door een gebrek aan goed onderzoek, volgt de studie met belangstelling. "Dat zo'n onderzoek nu in Nederland komt, juichen wij toe", zegt Esther Zwart van de NHG. Ook **Peter van der Voort, hoofd van de intensive care in het UMCG**, wacht de resultaten met interesse af. "Zonder controlegroep kun je resultaten moeilijk goed interpreteren. De mensen die dexamethason door de huisarts toegediend kregen en niet in het ziekenhuis terechtkwamen, waren zonder toediening misschien ook wel niet erg ziek geworden. Of het ook echt opnames heeft voorkomen, kun je op die manier dus niet zeggen", zegt hij.

- **Huisarts Geert-Jan van Holten** is blij dat de AstraZeneca-vaccins per regio worden verdeeld. "Het mag misschien oneerlijk lijken [...], maar dit is de enige manier om snelheid in het vaccinatieprogramma te krijgen."
- De Volkskrant interviewt viroloog **Marion Koopmans** over de WHO-missie in Wuhan. Volgens de krant zijn de westerse commentaren op de WHO-missie 'niet mals'. "Terwijl niemand ons eindrapport nog heeft gelezen", reageert Koopmans. Volgens Koopmans zijn de conclusies van de missie niet politiek gestuurd. Alhoewel het volgens haar geen makkelijke gesprekken waren die ze gevoerd hebben. "Maar ik denk dat we het behoorlijk goed hebben weten terug te brengen tot de wetenschappelijke argumentatie. We hebben er serieus werk van gemaakt om het bewijs dat er is op een rij te zetten, en de gaten in onze kennis die we nog hebben aan te wijzen."
- Op **Instagram** gaat een #lievehugo actie rond. Vooral jongeren die de post/story van **tering.teef** delen (<https://www.instagram.com/p/CLFBerelY3U/>), maar ook steeds vaker hun eigen persoonlijke verhalen waarin ze aanklaarten dat ze eenzaam zijn, dat ze zo weinig kunnen, psychische problemen hebben en dat de examens doorgaan ondanks dat ze niet naar school mogen. Ze vinden dat er veel te weinig aandacht is voor de jongeren.

#### Vaccinatie

- In **Nieuwsuur** aandacht voor de mensen die door de aanpassing van de vaccinatiestrategie weer verder worden opgeschoven in de vaccinatiestrategie. Twee mensen met een onderliggende aandoening komen aan het woord: Paula Derksen (49 jaar) en Nick Bootsman (25 jaar). Derksen vertelt dat haar dochter de gehele lockdown al niet naar school is geweest, terwijl het Kabinet zegt het zo belangrijk is dat de scholen weer openen. De groep waartoe zij behoort lijkt bijlijkbaar onzichtbaar, want er wordt geen rekening gehouden met kinderen van kwetsbare ouders. **Illya Soffer van Leder(in)** beaamt dit: "Het lijkt wel alsof ze worden vergeten omdat ze geen belasting vormen voor de ziekenhuizen. Dat klopt misschien maar dat komt omdat ze zich al bijna een jaar op advies van het RIVM buiten de samenleving hebben geplaatst." Soffer schat dat zo'n 250.000 mensen in Nederland zichzelf hebben geïsoleerd. Bij Leder(in) krijgen ze dagelijks telefoontjes van mensen uit deze kwetsbare groep die het niet meer trekken. "Mensen praten over zelfmoord, over burnout en over wat het uitstel van vaccinatie met hen doet. Ze kunnen gewoon niet langer wachten", aldus Soffer. Op de **social mediakanalen van minister De Jonge** wordt ook gereageerd op de veranderde vaccinatiestrategie. Chronisch zieke mensen hebben het gevoel dat ze naar achter worden geschoven.
- Het pleidooi van viroloog Jaap Goudsmit eerder deze week leidt tot 'opluchting bij de ene groep deskundigen en weerstand bij de andere', aldus NRC. **Hoogleraar virologie Peter Rottier** vindt het standpunt van Goudsmit goed te verdedigen. "Met een vaccinatie voorkom je al dat kwetsbaren heel ziek worden en dus ontlast je de ziekenhuizen en huisartsen." Ook **huisarts en hoogleraar huisartsgeneeskunde Niels Chavannes** is blij met het de pragmatische oplossing. "Het vaccineren verloopt te traag en te bureaucratisch." **Menno de Jong, hoogleraar klinische virologie aan het Amsterdamse UMC** vindt het gokken op een tweede vaccin geen goed idee. Hij zegt dat het belangrijk is dat de tweede vaccinatie op tijd wordt gedaan voor maximale bescherming. **Hoogleraar Immunologie bij het UMCG Debbie van Baarle** noemt het mogelijke uitstel van een tweede prik 'een onverantwoord risico'. Zij vraagt om vast te houden aan de klinische studies die zijn gedaan om vaccins te registreren.
- **NRC** schrijft dat er dringend meer vaccins nodig zijn maar dat er bij het opschalen en de distributie 'van alles' misgaat. De Europese commissie had waarschijnlijk 'hardere' leveringsafspraken moeten maken met fabrikanten, stelt de krant. De vier knelpunten die de krant noemt, zijn: 1) Het kweekproces is gevoelig; 2) Schaarste aan vetbolletjes en andere grondstoffen; 3) Schaarste aan vulcapaciteit; 4) Hulpmiddelen als injectienaalden worden schaars. **Directeur Alexander Willems van Bioconnectioni in Oss** stelt dat door prioriteit te geven aan vaccins er op korte termijn een tekort is aan andere medicijnen. **Huub Schellekens, emeritus hoogleraar farmaceutische biotechnologie**, beaamt dit: "Elke hoek van vulbedrijven wordt nu ingenomen door covid-vaccins, dat gaat ten koste van bijvoorbeeld medicijnen als insuline, waarbij het de verwachting is dat de prijs daarvan gaat stijgen."
- **Oud-minister Ronald Plasterk** uit in zijn column 'Vaccinatiebeleid werd complete puinhoop' in De Telegraaf kritiek op het vaccinatiebeleid. Hoe kan het dat de gezondheidszorg in Nederland een aangelegenheid is geworden van Europa?, vraagt hij zich af. Hij neemt het Verenigd Koninkrijk als voorbeeld, die wel zelf vaccins mag inkopen. In Nederland loopt dit via de Europese commissie en daardoor is de macht over cruciale zaken in handen van een 'gezelschap' waarvan de voorzitter op de plek is gekomen nadat de kiezers iemand anders hadden gekozen.

#### Schaatsen

- Er wordt met grote teleurstelling en enig onbegrip gereageerd op het niet doorgaan van het NK schaatsen. Zo kopt De Telegraaf: 'Mokerslag voor marathonrijders'. Volgens het AD is 'het NK niet goed genoeg verkocht'. **Schaatser Roy Boeve** stelt dat alle voorbereidingen voor een veilige race getroffen waren. Men ging er eigenlijk vanuit dat het door zou gaan. Hij wijst naar de Eredivisie die wel doorgaat: "De gemiddelde voetballer gaat gewoon naar de supermarkt. Wij kunnen ons helemaal afsluiten, maar het mag dus niet." **Schaatser Gary Hekman** wijst op het culturele belang van het NK: "Het is cultureel erfgoed en dit had voor veel schaatsfans een lichtpunt kunnen zijn in een moeilijke tijd."
- **Ismester Jan Koene** maakt zich zorgen over het schaatsen komend weekend. Doordat het niet mogelijk is om toertochten te organiseren kan de organisatie ook niet zorgen voor hulp en ondersteuning ter plaatse. Hij verwacht ook dat mensen dit weekend corona even aan hun laars lappen en zich niet druk maken over de maatregelen.

#### Testen

- 'De testsamenleving is vooralsnog een utopie', kopt **de Volkskrant** op haar voorpagina. "De testsamenleving zou een brug slaan tussen het einde van de lockdown en het moment waarop Nederland goeddeels ingeënt is", aldus de Volkskrant. Maar een menigte lijkt in Nederland nog ondenkbaar'. De plannen die VNO-NCW en GroenLinks eind 2020 presenteerden voor een testsamenleving hebben (nog) geen doorgang gevonden. "Tekend wellicht: pas afgelopen woensdag werd er in de Tweede Kamer over het perspectief gesproken", aldus de Volkskrant.
- **Burgemeester Sharon Dijksma van Utrecht** vertelt bij talkshow Jinek over de proeven die zij wil opstarten in de horeca in Utrecht. Volgens de burgemeester steunt GGD regio Utrecht haar plannen. De GGD kan vooraf en naderhand met testen en onderzoek zien wat er gebeurt om veiligheid te gaan garanderen. Zij snapt de reactie van het ministerie van EZK niet goed, want de komende tijd zullen er in overleg met EZK proeven in Utrecht met evenementen plaatsvinden.
- Op de **corporate kanalen van VWS** uit men kritiek op de post dat kinderen met klachten zich moeten laten testen. Men vindt dit niet kunnen gezien het traumatisch is voor kinderen en het mishandeling is. Men reageert: "Er MOET helemaal niks"; "Dat bepaal ik als ouder zelf wel"; "Blijf van mijn kinderen af"; "Ieder kind heeft nu een gezonde snottebel."